

RZEMIEŚLNIK POMORSKI

TYGODNIK GOSPODARCZY

Dyr. Kazimierz Barciszewski

Projekt zmiany Ustawy Przemysłowej

Na marginesie zjazdu dyrektorów i prezesów Izb Rzemieślniczych
w Szklarskiej Porębie w dniu 30. 9. 1946 r.

Projekt ministerialny nowelizacji ustawy przemysłowej ma na uwadze zwiększenie w przeciągu przyszłych 3 lat produkcji przemysłowej i rzemieślniczej do stanu przedwojennego i to drogą zwiększenia liczby samoistnych warsztatów, jak i średniej zatrudnienia, aby gospodarczo podnieść warsztaty.

Na zebraniu Prezesów i Dyrektorów Izb Rzemieślniczych w dniu 30 września 1946 r. w Szklarskiej Porębie, przedyskutowano projekty nowelizacji ustawy przemysłowej, ordynacji wyborczej do Izb Rzemieślniczych i dekretu o Izbach Rzemieślniczych i ich związku.

Do Prawa Przemysłowego uchwalono następujące poprawki:

1. Pozostawić w mocy przepis, dotyczący prawa samoistnego wykonywania rzemiosła przez osobę prawną z tym, że w skład zarządu osoby prawnej wchodzący muszą rzemieślnicy, odpowiadający warunkom określonym w prawie i odnoszącym się do samoistnych rzemieślników.
2. Do rzemiosł koncesjonowanych dołączyć prócz proponowanych w noweli jeszcze kominiarstwo, wyrób broni i amunicji i ślusarstwo samochodowe.
3. Ustanowiono terminy, w których władza przemysłowa obowiązana jest rozpatrzyć wnioski Izby o zastosowanie poszczególnych artykułów prawa przemysłowego.
4. Definicje rzemiosła zmieniono w następujący sposób:
„Za rzemiosło uważa się wszelki przemysł wytwórczy i przetwórczy, w którym liczba zatrudnionych przy produkcji — z pominięciem terminatorów, członków rodziny, personelu biurowego i podwórzowego — nie przekracza 20 pracowników oraz warsztaty reperacyjne, przedsiębiorstwa budowlane, instalacyjne i usługowe za wyjątkiem usług o charak-

terze handlowym, bez względu na liczbę zatrudnionych“.

5. Lista rzemiosł ma być zmieniona i w zasadzie prowadzenie samoistnie rzemiosła ma być dozwolone tylko osobom, posiadającym uzdolnienie mistrza zawodowego. W niektórych częściowych zawodach przez czas przejściowy 5 lat od wejścia w życie noweli, można będzie prowadzić samoistnie rzemiosło po złożeniu egzaminu czeladniczego, a w gałęziach przemysłu zaliczonych świeżo do rzemiosła na podstawie praw nabytych po zgłoszeniu zamiaru prowadzenia tych rzemiosł, bez wykazania uzdolnienia zawodowego.

Prowadzić rzemiosło można dopiero po uzyskaniu od władzy przemysłowej I instancji karty rzemieślniczej wzgl. koncesji, wydanej po przedłożeniu tej władzy zaświadczenia właściwej terytorialnie Izby Rzemieślniczej o braku przeszkód do wykonywania samoistnie danego rzemiosła. Podanie o wydanie karty rzemieślniczej winno odpowiadać warunkom określonym w art. 7 ust. 2—4.

Izba Rzemieślnicza jest obowiązana wystawić zaświadczenie w ciągu dni 14 od dnia złożenia wymienionych dokumentów, lub też wydać decyzję odnowną.

Izba Rzemieślnicza może odmówić wydania zaświadczenia, jeżeli:

- a) wydanie zaświadczenia jest sprzeczne z planem rozmieszczenia przedsiębiorstw rzemieślniczych, ustalonym przez Izbę Rzemieślniczą, a zatwierdzonym przez Centralny Urząd Planowania,
- b) rzemieślnik, wykonywujący samoistnie zawód, został prawomocnym orzeczeniem pozbawiony praw członkowskich Cechu. Cechy w rodzajach rzemiosł, w których ustawa przewiduje posiadanie dowodu uzdolnienia

zawodowego, w wypadku jego nieprzedłożenia.

Od odmiennej decyzji Izby Rzemieślniczej przysługuje odwołanie do władzy przemysłowej wojewódzkiej, której orzeczenie jest ostateczne.

6. Pozostawić w mocy uprawnienie Izb Rzemieślniczych do zwolnienia poszczególnych osób od obowiązku wykazania uzdolnienia zawodowego normalnego, jeżeli osoba ta wykaze w inny wystarczający sposób posiadanie odpowiedniego uzdolnienia zawodowego w danym rzemiosle.
7. Karty Rzemieślnicze uprawniające do prowadzenia samoistnie rzemiosła wydawać będą, jak dotychczas, władze przemysłowe I instancji, lecz tylko za przedłożeniem przez zainteresowanych zaświadczenia właściwej Izby Rzemieślniczej, wydanego po zbadaniu przez nią uzdolnienia zawodowego patenta.
8. Kształcenie uczniów w rzemiosle w warsztatach rzemieślniczych odbywać się może tylko za zezwoleniem właściwej Izby Rzemieślniczej. W licencji, którą wydawać będzie Izba Rzemieślnicza na uprawnienie kształcenia uczniów, wymieni ona ile mistrz może trzymać uczniów i jak długo powinna trwać nauka. O zamierzonym wydaniu zezwolenia na kształcenie uczniów Izba Rzemieślnicza winna zawiadomić Okr. Inspektora Pracy, który w przeciągu 15 dni może wnieść do Izby Rzemieślniczej umotywowany sprzeciw. W wypadku rozbieżności opinii Izby Rzemieślniczej i Okr. Inspektora Pracy, rozstrzyga ostatecznie Min. Przemysłu wzgl. wojewódzka władza przemysłowa.
Proponuje się dodać jeszcze następujący dodatek:
Izba Rzemieślnicza może po dwukrotnym ostrzeżeniu cofnąć wydane zezwolenie, jeżeli:

DM 43105

R. 10

- a) pryncypał narusza przepisy niniejszego rozporządzenia,
- b) przyjmuje na naukę uczniów w liczbie większej od określonej w zezwoleniu,
- c) zachodzą okoliczności przewidziane w art. 120 ust. 2 pkt. 2. Od decyzji Izby Rzemieślniczej przysługuje zainteresowanemu prawo odwołania do Wojewódzkiego Urzędu Przemysłowego, którego decyzja jest ostateczna.
9. Przyjmować na naukę i kierować praktycznym kształceniem terminatorów w rodzajach rzemiosł, które prowadzi wolno mistrzom, wolno tylko osobom, które nabyły prawa używania tytułu mistrza rzemieślniczego, lub posiadają akademickie wykształcenie techniczne, obejmujące dane rzemiosło.
10. Kształcenie uczniów w przedsiębiorstwach fabrycznych — o ile takowe nie posiadają specjalnych szkół fabrycznych, odbywać się może na tych samych warunkach co w warsztatach rzemieślniczych to znaczy, po uzyskaniu od Izby zezwolenia na kształcenie przepisanej ilości uczniów pod kierownictwem mistrzów wzgl. osób z akademickim wykształceniem technicznym.
11. Czas nauki ma wynosić dla osób, podlegających obowiązkowi szkolnemu 3 lata. Dla osób niepodlegających obowiązkowi szkolnemu czas nauki w poszczególnych rodzajach rzemiosła ustalać będzie Izba Rzemieślnicza, po wysłuchaniu opinii zainteresowanych Cechów z tym, że nie może on być krótszy niż 18 miesięcy, a nie dłuższy niż 30 miesięcy. Izba Rzemieślnicza może dla osób niepodlegających obowiązkowi szkolnemu ustalić w poszczególnych rodzajach rzemiosła czas nauki inny, niż określony poprzednio wzgl. zwolnić od obowiązku pobierania nauki pod warunkiem ukończenia z pomyślnym wynikiem uznanego przez władzę szkolne kursu zawodowego, zorganizowanego przez Instytut Rzemieślniczy w porozumieniu z Izba. Izba Rzemieślnicza może w poszczególnych wypadkach pozwolić uczniowi na zakończenie terminu przed upływem przepisanego czasu nauki. Pryncypał winien po ukończeniu przez ucznia nauki rzemiosła przesłać w ciągu 30 dni właściwej Izbie Rzemieślniczej podanie ucznia o dopuszczeniu do egzaminu czeladniczego wraz z dokumentami przewidzianymi w art. 155 ustęp 1.
12. Izba Rzemieślnicza ma prawo delegować do każdej komisji swego przedstawiciela, który czuwa nad przebiegiem egzaminu. Delegat może wnieść sprzeciw od decyzji komisji do Zarządu Izby Rzemieślniczej, który rozstrzyga ostatecznie.
13. Izba Rzemieślnicza dopuszcza do egzaminu czeladniczego:
1. Kandydata, który pobierał naukę rzemiosła w wieku podlegającym obowiązkowi szkolnemu po przedłożeniu przez niego:
    - a) świadectwa ukończenia nauki rzemiosła, wydanego przez pryncypała,
    - b) świadectwa szkolnego z ukończenia szkoły zawodowej — do kształcącej.
  2. Kandydata, który pobierał naukę rzemiosła w wieku niepodlegającym obowiązkowi szkolnemu, po przedłożeniu przez niego:
    - a) świadectwa ukończenia nauki rzemiosła, wydanego przez pryncypała,
    - b) świadectwa ukończenia uznanego przez władzę szkolne kursu zawodowego, lub świadectwa ukończenia średniej szkoły ogólno-kształcącej.
3. Kandydata, zwolnionego od obowiązku pobierania nauki rzemiosła po przedłożeniu świadectwa ukończenia kursu.
- Głuchoniemi, ociemniałi, jak również kandydaci mogący wykazać się ukończeniem liceum ogólno-kształcącego lub zawodowego, nie mają obowiązku dołączać świadectwa wskazanego w pkt. 1) litera b) wzgl. w pkt. 2) lit. b).
14. Regulamin komisji egzaminów mistrzowskich, utworzonych przez Izbę Rzemieślniczą, uchwała Związek Izb Rzemieślniczych przy odpowiednim zastosowaniu art. 154 ust. 2 i zatwierdza Ministerstwo Przemysłu.
- Koszty egzaminów ponosi Izba Rzemieślnicza. Taksy egzaminacyjne przypadają Izbie Rzemieślniczej. Przy tej sposobności uchwalono, że egzaminy mistrzowskie mogą się odbywać tylko w Izbie, a nie w Okr. Zw. Cechów i że przy tych egzaminach należy stworzyć odpowiedni ceremoniał.
- Podkreślono, że jedna komisja przy Izbie utrzymuje odpowiedni poziom egzaminu, a dwie komisje są już różne co do poziomu i co do sposobu egzaminu.
- Egzamin mistrzowski po przejściowym czasie powinien się odbywać w dwóch terminach: np. na wiosnę i jesienią, a nie częściej.
15. Izba Rzemieślnicza dopuszcza kandydata do egzaminu mistrzowskiego nie wcześniej, niż po upływie 3 lat od daty złożenia z pomyślnym wynikiem egzaminu czeladniczego wzgl. od uzyskania karty rzemieślniczej.
- Skrócenie tego czasokresu uzyskuje kandydat, który wykaże się świadectwem ukończenia z pomyślnym wynikiem kursu doskonalenia zawodowego na mistrzów, zorganizowanego przez Instytut Rzemieślniczy w porozumieniu z Izba i właściwymi władzami szkolnymi.
16. Samoistni rzemieślnicy należą z mocy prawa do właściwych im zawodowo i terytorialnie Cechów. Członkowie Cechu mogą być wyrokami Sądu honorowego Cechu ograniczeni lub pozbawieni praw członkowskich. Od wyroku sądu honorowego Cechu przysługuje odwołanie do sądu honorowego przy Izbie Rzemieślniczej. Na podstawie prawomocnego wyroku sądu honorowego Cechu, Zarząd Izby Rzemieślniczej może pozbawić rzemieślnika uprawnień wynikających z ustawy o Izbach Rzemieślniczych i ich związku.
17. Właściwe terytorialnie Izby Rzemieślnicze ustalają siedziby Cechów i ich okręgi działalności w ten sposób, aby każdy rzemieślnik miał możliwość korzystania z praw członka Cechu i spełnienia jego obowiązków.
18. Statut Cechu winien również ustalić skład, sposób powoływania i kompetencji sądu honorowego Cechu.
19. Właściwa dla siedziby Cechu Izba Rzemieślnicza zatwierdza statut Cechu. Zatwierdzenie statutu należy odmówić, jeżeli jego postanowienia są sprzeczne z obowiązującymi przepisami, w szczególności z przepisami niniejszego rozporządzenia oraz, jeżeli przewidziany w statucie okręg działalności Cechu nie odpowiada ustalonemu w myśl postanowienia art. 161a.
- Postanowienia powyższe stosuje się odpowiednio również przy zatwierdzeniu zmian statutów.
- Jeżeli działalność Cechu wykracza przeciw przepisom rozporządzenia, a obowiązującym ustawom lub statutowi zagraża interesowi publicznemu, albo jeżeli Cech — mimo wezwania władzy nadzorczej — zaniedbuje spełnianie swych zadań, właściwa dla siedziby Cechu Izba Rzemieślnicza może:
- a) rozwiązać Zarząd Cechu, ustanawiając równocześnie Zarząd komisaryczny, któremu przysługują uprawnienia zarówno Zarządu, jak i Walnego Zebrania członków,
  - b) lub nakazać przymusową likwidację Cechu z wyznaczeniem innego Cechu, który obejmie okręg działalności zlikwidowanego Cechu oraz przejmie pozostały jego majątek.
- Od powyższego zarządzenia służy rozwiązaniem Zarządowi Cechu odwołanie do Związku Izb Rzemieślniczych w terminie dni 14 od doręczenia zarządzenia Izby. Orzeczenie Związku Izb Rzemieślniczych jest ostateczne. W wypadku rozwiązania Zarządu Cechu władza nadzorcza wyznacza termin nowych wyborów.
20. Rzemieślnicy obowiązani są płacić składki do Cechów, pod rygorem ściągnięcia ich w drodze egzekucji administracyjnej. Wysokość składki do Cechu ustala właściwa terytorialnie dla siedziby Cechu Izba Rzemieślnicza. Min. Przemysłu może po wysłuchaniu Związku Izb Rzemieślniczych ustalić główną granicę składki do Cechu w poszczególnych województwach i rodzajach rzemiosła.
21. Cechy należą z mocy prawa do właściwego terytorialnie Okr. Zw. Cechów. Ponadto mogą zrzeszać się w branżowe Wojewódzkie Związki Cechów (dobrowolnie). Okr. Związki Cechów spełniają nadto inne czynności i zadania, przekazane im przez Min. Przemysłu, Związki Izb Rzemieślniczych lub przez właściwą terytorialnie Izbę Rzemieślniczą. Właściwe terytorialnie Izby Rzemieślnicze ustalają siedzibę Okr. Związków Cechów i ich okręgi działalności w taki sposób, aby każdy Cech miał możliwość korzystania z praw członka Okr. Zw. Cechów i spełnianie jego obowiązków. Zatwierdzenie statutów Zw. Cechów odbywa się przez właściwą dla siedziby Cechu Izbę Rzemieślniczą.
- Związek Izb Rzemieślniczych może na wniosek właściwej Izby Rzemieślniczej rozwiązać Wojewódzki Branżowy Związek Cechów, jeżeli jego działalność wykracza przeciw przepisom rozporządzenia niniejszego, obowiązującym ustawom lub statutom, zagraża interesowi pu-

blicznemu, albo jeżeli mimo wezwania władzy nadzorczej zaniedbuje on spełniania swych zadań.

22. Jeżeli działalność Okr. Związku Cechów wykracza przeciw przepisom rozporządzenia niniejszego, obowiązującym ustawom lub statutom i zagraża interesowi publicznemu, albo jeżeli Okr. Zw. Cechów mimo wezwania władzy nadzorczej zaniedbuje spełnianie swych zadań, właściwa dla siedziby Cechu Izba Rzemieślnicza może:

- a) rozwiązać Zarząd Okr. Zw. Cechów, ustanawiając równocześnie Zarząd komisaryczny, któremu przysługują uprawnienia zarówno Zarządu jak i walnego zebrania członków.
- b) nakazać przymusową likwidację Okr. Zw. Cechów z wyznaczeniem innego Zw. Cechów, który obejmie okręg działalności zlikwidowanego Okr. Zw. Cechów oraz przejmie pozostały jego majątek.

Od powyższego zarządzenia służy rozwiązaniu Zarządowi Okr. Zw. Cechów odwołanie do Związku Izb Rzemieślniczych w terminie dni 14 od doręczenia zarządzenia Izby. Orzeczenie Związku Izb Rzemieślniczych jest ostateczne.

W wypadku rozwiązania Zarządu Okr. Zw. Cechów, władza nadzorcza wyznacza termin nowych wyborów.

23. Właściwa Izba Rzemieślnicza ustala zasady ponoszenia przez Cechy kosztów utrzymania Okr. Zw. Cechów. Cechy te obowiązane są wstawić do swego budżetu odpowiednią kwotę, określoną przez Izbę Rzemieślniczą na utrzymanie Okr. Zw. Cechów.

24. Władza przemysłowa wojewódzka po wysłuchaniu opinii właściwej Izby Rzemieślniczej i Przemysłowo-Handlowej na wniosek zainteresowanego, złożony w okresie do dnia 31. 12. 47, może przedsiębiorstwa istniejące w dniu wejścia w życie niniejszego ustępu zaliczyć do przemysłu fabrycznego, bądź też do rzemiosła, niezależnie od postanowień art. 142.

25. W okresie 5 lat od dnia wejścia w życie niniejszego ustępu za dowód zdolności zawodowego do samodzielnego prowadzenia rzemiosła:

bielizniarstwo męskie, bielizniarstwo damskie, bielizniarstwo trykotowe, bielizniarstwo pościelowe, wyrób kołder, blacharstwo budowlane, blacharstwo warsztatowe, wyrób chłodnic, tłoczenie metali, asfaliarstwo, brukarstwo, betoniarstwo, ciesielstwo, murarstwo, żelbetnictwo, izolatorstwo budowlane, układanie płyt, czekoladziarstwo, drukarstwo płaskie, drukarstwo litograficzne, drukarstwo offsetowe, wkładodruk, dziewiarstwo okrągłe, dziewiarstwo raszłowe, dziewiarstwo saneczkowe, powielanie i światłodruk, fryzjerstwo męskie, fryzjerstwo damskie, fryzjerstwo teatralne, cyzeleństwo, gilociarstwo, wyrób pieczętek gumowych, szmuklerstwo, wyrób organów, fortepianów i pianin, stroicielstwo fortepianów, wyrób harmonii, lutnictwo, wyrób instrumentów perkusyjnych, wyrób instrumentów dętych, introligatorstwo księgowe, introligatorstwo galanterijne, liniarstwo,

wyrób sztucznych kamieni, manicure, pedicure, krawiectwo damskie ciężkie konfekcyjne, krawiectwo damskie lekkie miarowe, krawiectwo damskie lekkie konfekcyjne, krawiectwo dzieciinne, kanizelkarstwo, krawiectwo męskie konfekcyjne, krawiectwo męskie mundurowe, spodniarstwo, kozusznictwo, krawiectwo skórzanne, młyniarstwo nisko przemiałowe, kopytniarstwo, wyrób form na kapelusze, sieciarstwo, wyrób mięsa, wyrób mięsa końskiego, siodlarstwo pojazdowe, rymarstwo, montowanie i naprawa organów, spawalnictwo, nożownictwo, pilnikarstwo, wyrób wag, stolarstwo budowlane, stolarstwo sportowe, posadzkarstwo, trumieniarstwo, pantoflarstwo, szewstwo dzieciinne, trepiarstwo, szklarstwo budowlane, tkactwo bawełny, tkactwo wełny, tkactwo jedwabiu, parasolnictwo, wyrób galanterii, zabawkarstwo, wulkanizatorstwo pojaz-

dowe, wulkanizatorstwo galanterijne —

uznaje się świadectwo złożenia egzaminu czeladniczego w danym rodzaju rzemiosła, za wyjątkiem murarstwa i żelbetnictwa oraz ciesielstwa w zakresie robót wymagających zatwierdzenie projektu przez władze budowlane.

Do rozporządzenia Min. Przemysłu mieślniczych zebranie nie wysunęło zastrzeżeń i nie poczyniło żadnych propozycji zmian. Podkreślić należy, że prawo wyboreze bierne i czynne mają tylko samoistni rzemieślnicy i za osoby prawne członek Zarządu danej osoby prawnej, a nie powiernicy warsztatów upaństwowionych czy ponimieckich, ani pracobiorcy w fabrykach na kierowniczych stanowiskach.

Tak samo nie było poprawek do projektu o Izbach Rzemieślniczych i ich Związkach.

Bar.

Podział Szkoły Doksztalającej Zawodowej w Bydgoszczy

Z dniem 1 września br. dotychczasowa Publ. Szkoła Doksztalająca Zawodowa nr 1 w Bydgoszczy została podzielona na 4 szkoły.

I tak: 1) Szkoła Doksztalująca Zawodowa nr 1. Ogólnozawodowa obejmuje następujące zawody: szewców, cholewkarzy, tapicerów, siodlarzy, krawców męskich, stolarzy, tkaczy, fryzjerów, malarzy, rzemieślników budowlanych i pomocników dentystrycznych.

Kierownikiem Szkoły Doksztalującej Zawodowej Nr 1 mianowany został dotychczasowy długoletni nauczyciel szkoły zawodowej, ob. Laskowski Jan, Szkoła ta mieści się w gmachu przy ul. Jagiellońskiej nr 9. 2) Szkoła Doksztalująca Zawodowa nr 3 obejmuje zawody handlowe, spółdzielcze i administracyjne. Mieści się również w gmachu przy ul. Jagiellońskiej nr 9. Kierownikiem Szkoły Doksztalującej Zawodowej nr 3 został mianowany dotychczasowy nauczyciel szkoły ob. Jacek Jan. 3) Szkoła Doksztalująca Zawodowa nr 4 posiada 3 działy: a) ślusarski z kierownikiem ob. Banaszakiem Janem, b) samochodowo-tkarski z kierownikiem ob. Francem Maksymilianem, c) elektryczny z kierownikiem ob. Schmidtem Edmundem. Kierownikiem Szkoły Doksztalującej Zawodowej nr 5 mianowany został dotychczasowy nauczyciel ob. Schmidt Edmund. Szkoła mieści się w gmachu przy ul. Konarskiego 2. 4) Szkoła Doksztalująca Zawodowa nr 6 dla zawodów spożywczych jak: piekarze, cukiernicy, rzeźnicy, wędliniarze, młynarze i kucharze. Szkoła ta mieści się w gmachu przy ul. Jagiellońskiej nr 9. Kierownikiem Szkoły Doksztalującej Zawodowej nr 6 mianowany został ob. Uciechowski Walerian. Powyższe 4 szkoły pozostają pod jedną dyrekcją dotychczasowego dyr. ob. Durka Józefa. Dyrekcja mieści się przy ul. Konarskiego 2.

Oprócz wyżej wymienionych istnieje dotychczasowa Publ. Szkoła Doksztalująca Zawod. nr 2 pod dyrekcją ob. Szymborskiej Henryki obejmująca krawiectwo damskie, modniarstwo,

młodzież pracująca - zawodowa bez umowy o naukę klasy wstępnej, do szkoły zawodowej i młodzież uzupełniająca szkołę powszechną. Szkoła Doksztalująca Zawod. nr 2 mieści się przy ulicy Konarskiego 5. Szkoła Dokszt. Zawod. nr 5 Gospodarstwa Rodzinnego pod dyrekcją ob. Eżupowicz Janiny obejmuje młodzież żeńską nie pracującą w przedsiębiorstwach i nie uczęszczającą do innych szkół.

Szkoła ta przygotowuje młodzież żeńską do pracy domowej. Mieści się przy ul. Konarskiego 5.

Rozpoczęcie kursów czeladniczych i mistrzowskich

Z dniem 30 września rozpoczęły się kursy czeladnicze przy szkole Doksztalującej Zawodowej, Konarskiego 2 w Bydgoszczy dla kandydatów na czeladników, którzy ukończyli praktykę w zawodzie, a nie mieli możliwości uczęszczania do polskiej szkoły zawodowej oraz ukończyli ponad 20 lat życia. Jak wiadomo ukończenie szkoły doksztalującej daje prawo składania egzaminu czeladniczego po urzeczywistnieniu normalnej praktyki w zawodzie. Władze szkolne zgodziły się na czas przejściowy uznawać świadectwo kursu za wystarczające do dopuszczenia do egzaminu czeladniczego pod warunkiem, że kandydat uzyska świadectwo, po egzaminie końcowym na kursie, z wynikiem pomyślnym i udowodni, że nie miał możliwości uczęszczania do szkoły polskiej doksztalującej.

Kursy organizuje kierownik kursów z ramienia Pomorskiego Instytutu Oświaty Zawodowej. Kurs obejmuje 200 godzin wykładów w trzech miesiącach w porze wieczorowej od 3 do 4 godzin dziennie. Opłata za kurs wynosi 300 zł miesięcznie. Na kurs zgłosiło się ponad 70 kandydatów.

Niezależnie od kursów czeladniczych organizuje się kurs dla kandydatów na mistrzów. Ma on na celu przygotowanie kandydatów do egzaminu mistrzowskiego. Na kurs mistrzowski przyjmuje się jeszcze zgłoszenia.

Co dni niosą?

Wielka katastrofa kolejowa pod Łodzią

W pobliżu stacji kolejowej Łódź Kaliska wydarzyła się straszna w skutkach katastrofa kolejowa. Pociąg pośpieszny wpadł na stojący na bocznicę pociąg osobowy. Z pod rozbitych wagonów wydobyto 16 osób zabitych i 70 rannych.

11-ta z rzędu radiostacja

W niedzielę 29 września br. na fali 315,8 m przemówiła po raz pierwszy 11-ta z rzędu, a po Szczecinie, Gdańsku i Gliwicach 4-ta na Ziemiach Odzyskanych radiostacja polska we Wrocławiu. Stacja została odbudowana dzięki ogromnemu wysiłkowi ekipy polskich inżynierów, techników i robotników. Kiedy w początkach lutego ekipa techniczna przybyła do Wrocławia, celem uruchomienia radiostacji, zastała obraz kompletnego zniszczenia. Dziś, jakby w odpowiedzi na mowę Byrnosa, kwestionującego nasze granice na Odrze i Nysie, rozpoczyna prace właśnie nad Nysą radiostacja wrocławska.

Z okazji otwarcia radiostacji oznaczono uchwałą prezydium KRN. 11 najbardziej zasłużonych pracowników Polskiego Radia złotymi, srebrnymi i brązowymi Krzyżami Zasługi.

Zrabowane przez Niemców złoto

Z ogólnej cyfry 270 ton złota, zrabowanego przez Niemców w różnych krajach Europy, amerykańskie i angielskie władze okupacyjne przekazały w najbliższym czasie odzyskane 22 tony złota państwu poszkodowanemu.

„Dzień Spółdzielczości“ w Polsce

W niedzielę 29 września br. cała Polska obchodziła uroczystości „Dzień Spółdzielczości“. O godz. 11-tej w Warszawie w sali „Roma“ odbyła się uroczysta akademii spółdzielcza, na której obecni byli przedstawiciele władz z prezydentem KRN Bierutem i prezesem „Społem“ Żerkowskim na czele.

Komitet centralny międzynarodowego związku spółdzielczego zwołuje w Zurychu w dniu 7 października międzynarodowy kongres spółdzielczy. Wśród zagadnień poruszanych na kongresie najważniejszą rzeczą będzie stosunek ruchu spółdzielczego do władz publicznych oraz do międzynarodowej wymiany towarowej.

Z Polski wyjeżdża na kongres kilkunastu osobowa delegacja, reprezentująca Związek Rew. Spółdzielni „Społem“, Bank Gospodarstwa Spółdzielczego, Społ. Tow. Budowlane oraz wydział spółdzielczy Społeczno-Obywatelskiej Ligi Kobiet.

WYROK W NORYMBERDZE

W środę 2 bm. ogłoszony został wyrok przeciw głównym zbrodniarzom wojennym.

Wyrokiem Międzynarodowego Trybunału Wojskowego skazano:

Na karę śmierci przez powieszenie: Hermanna Goeringa, Joachima v. Ribbentropa, Wilhelma Keitla, Ernsta Kaltenbrunnera, Alfreda Rosenberga, Hansa Franka, Wilhelma Fricka, Juliusza Streichera, Fritza Sauckla, Alfreda Jodla, Seyss-Inquarta oraz Marcina Bormanna (wyrok zaoczny).

Na dożywotnie więzienie:

Rudolfa Hessa, Waltera Funka i Ericha Raedera.

Na karę 20 lat więzienia:

Baldura v. Schirach i Alberta Speera.

Na karę 15 lat więzienia:

Konstantyna v. Neuratha.

Na karę 10 lat więzienia:

Karola Doenitza.

Trybunał uwolnił od winy i kary:

Hjalmar Schachta, Franza v. Papena i Hansa Fritsche.

Decyzja Trybunału w Norymberdze wywołała w całym świecie falę protestów przeciw uwolnieniu trzech zbrodniarzy wojennych i przeciw zarządzeniu niektórym na karę więzienia. Sędzia radziecki założył votum separatum.

Szczególnie protesty wywołało uwolnienie spod zarzutu zbrodniczej działalności główn. dowództwa wojsk niemieckich.

Z uwolnionych zbrodniarzy Schacht został ponownie aresztowany przez władze niemieckie.

950-lecie Gdańska

W związku z uroczystościami 950-lecia istnienia Gdańska, zorganizowane zostaną w 1947 r. wielkie Targi Gdańskie. Pawilony Targów rozmieszczone będą zarówno w Gdańsku, jak i w Gdyni i w Sopocie.

Śmierć przez rozpad komórek

Działanie bomby atomowej jest zupełnie różne od działania znanych środków wybuchowych. Nie mamy tu do czynienia z siłą powstającą przez gwałtowne rozprężenie się gazu, tylko z potwornym ciepłem. Bomba atomowa działa tak, jak olbrzymi palnik Bunzena, który w ułamku sekundy wydziela ze siebie olbrzymie ilości ciepła.

Badania skutków wybuchu w Hiroshimie i Nagasaki, doprowadziły do stwierdzenia, że śmierć ofiar była spowodowana w 20 do 30% przez oparzenia, w 50—60% przez inne rany oraz w 15—20% przez działanie promieni gamma.

Najbardziej interesujące są właśnie promienie gamma. Powodują one wewnętrzny rozkład komórek, przede wszystkim rozkład komórek krwi. Produkty rozpadu tych komórek działają na organizm toksycznie i po paru tygodniach powodują śmierć. Tylko wyjątkowo odporni i poddani krótkiemu działaniu tych promieni zwalczają dzięki sile swego organizmu chorobę „atomową“.

Do doświadczeń na Bikini użyto wielkiej ilości zwierząt. Duża część ich zdechła lub od razu została zabita. Inne jeszcze chorują i są poddawane szczególnej obserwacji. Zdaniem jednak uczonych amerykańskich istnieją bardzo małe szanse na znalezienie sposobu kuracji po działaniu promieni gamma.

Wydaje się więc, że i w tym wypadku kosztowne doświadczenia na Bikini żadnych wyników nie przyniosły i kilkadziesiąt milionów dolarów wydanych na ten cel nie dało pozytywnego rezultatu.

40 milionów dolarów pożyczki dla Polski

W Waszyngtonie przyjęto i podpisano umowę, na mocy której Polska otrzymała za pośrednictwem Amerykańskiego Banku Eksportowo - Importowego pożyczkę w wysokości 40 milionów dolarów. Pożyczka przeznaczona jest na zakup węglarek, maszyn, sprzętu górniczego, samochodów i parowozów w Stanach Zjednoczonych.

Oprocentowanie pożyczki wynosi 3%, a spłata przewidziana jest w półrocznych ratach, począwszy od 1951 r.

Program UNRRA dla Polski

Szef misji UNRRA w Polsce gen. Charles M. Drury złożył przez radio oświadczenie w języku polskim, w którym omówił program UNRRA dla Polski, obejmujący dostawy na ogólną sumę 474 milionów dolarów w okresie od kwietnia ub. roku do końca działalności Misji na początku roku przyszłego.

Dotychczas dostarczono towarów za sumę 360 milionów dolarów i o ile nie nastąpią nieprzewidziane przeszkody, ostateczne dostawy powinny być ukończone na wiosnę.

W dalszym ciągu gen. Drury przypomniał, że z chwila wykonania powyższego planu, UNRRA zakończy swe prace.

Zmarł b. prezydent Rzeczypospolitej

W dniu 2 października w okolicach Genewy zmarł w wieku lat 79 b. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej prof. Ignacy Mościcki.

Zmarły przybył do Szwajcarii w roku 1939 po klęsce wrześniowej i pozostawał tam bez przerwy aż do zgonu.

Szkoły Doksztalające Zawodowe otrzymują własny gmach.

Według informacji „Trybuny Pomorskiej“ z dnia 30 września br. gmach dawniejszego niemieckiego gimnazjum przy ul. Chodkiewicza, w którym mieści się obecnie Wojewódzka Komenda Milicji Obywatelskiej, wraca do użytku szkół. Jak nas informują, gmach ten przeznacza Kuratorium dla szkoleniawta zawodowego. Z powodu wprowadzenia nowego programu dla szkół doksztalających oraz konieczności prowadzenia warsztatów przy szkołach obecne gmachy szkolne przy ul. Konarskiego są za szupłe. Po uzyskaniu odpowiednich warunków lokalnych i naukowych szkoły zawodowe doksztalające przekształcone zostaną na „średnie szkoły zawodowe“.

Gmachy przy ul. Konarskiego zostaną przeznaczone dla gimnazjum krawieckiego, gimnazjum i liceum miejskiego oraz dla szkoły powszechnej celem odeciążenia szkoły na Bielawkach.

Społeczeństwo z zadowoleniem wita powyższe decyzje władz, które w pewnym stopniu złagodzią fatalne warunki lokalowe szkół bydgoskich. Niemniej jednak jeszcze kilka gmachów szkolnych na terenie Bydgoszczy w dalszym ciągu jest zajętych nie dla celów szkolnictwa, podczas gdy młodzież uczy się na strybach, w piwnicach i korytarzach. Dlatego w dalszym ciągu apelujemy do czynników decydujących, aby wszystkie gmachy szkolne wróciły wreszcie do prawowitych właścicieli.

I. Zjazd Rzemiosła

Ziemi Warmińsko-Mazurskiej

Olsztyn. W dniach 21-go i 22-go września br. odbył się w Olsztynie pierwszy Zjazd Rzemiosła Ziemi Warmińsko-Mazurskiej, zorganizowany przez Dyrektora Izby Rzemieślniczej w Olsztynie Mgr. Kazimierza Lisowskiego i jej Prezesa Ob. Józefa Łukiewskiego. Zjazd zaszczytliwi swą obecnością Naczelnik Wydziału Rzemiosła Ministerstwa Przemysłu, Ob. Grzelak Leonard, Wojewoda Olsztyński, Prezydent Miasta i inni, jak również delegaci Izby Rzemieślniczej i rzemiosła innych województw.

W szalenie wypełnionej sali kina „Polonia“ w Olsztynie rozpoczęło rzeźmiostwo swe obrady. Po kilku referatach, z których najpoważniejszym był referat Dyr. Lisowskiego, rozwinęła się ożywiona dyskusja, w której zabierali głos wszyscy przedstawiciele cechów.

W dniu następnym po uroczystym nabożeństwie w Katedrze Olsztyńskiej i poświęceniu Sztandarów Cechu Krawców i Piekarzy z Olsztyna przemaszerało rzeźmiostwo w zwartym szeregu, przy dźwiękach orkiestry do sali kina „Polonia“, gdzie podjęto dalszy ciąg obrad.

Przemówienia przedstawicieli władz cechowała życzliwość, przemówienia przedstawicieli cechów — zrozumienie swych obowiązków na tych ziemiach i głęboka troska o dobro i przyszłość rzemiosła. Poruszono wszystkie aktualne dla rzemiosła olsztyńskiego zagadnienia.

Uchwaleniem rezolucji i odśpiewaniem „Roty“ zakończono zjazd, dokumentując tym niezaprzeczalną polskość tych Ziemi i żywotność osiadłego na nich elementu rzemieślniczego.

Poniżej przytaczamy rezolucje zjazdu:

1. Ziemię Odzyskaną są integralną częścią Państwa Polskiego i nie mogą być przez nikogo kwestionowane.

2. Dla należytego zagospodarowania Ziemi Odzyskanych jest rzeczą konieczną stworzenia jednolitego frontu rzemieślniczego.

3. Zjazd zwraca się z usilną prośbą do Władz Państwowych o ułatwienie rozwoju produkcji rzemieślniczej przez uruchomienie specjalnych transz kredytów rzemieślniczych, o zastosowanie ulg podatkowych nie tylko dla repatriantów z za Buga, ale w ogóle dla wszystkich osiedleńców, gdyż przyjeżdżają tu ludzie biedni i zniszczeni działaniami wojennymi, jak również zastosowanie jak najdalej idących ulg przy wymiarach podatku lokalowego, opłat na rzecz Ubezpieczalni Społecznej, jak również o zwolnienie od opłat za uczniów rzemieślniczych.

4. Rzeźmiostwo domaga się rewindykowania własnego budynku rzemieślniczego w Olsztynie, przy ul. Mrongowiusza 5.

5. Zjazd zwraca się z prośbą do Władz o uregulowanie tytułu własności, ponieważ sprawa ta jest poważ-

nym hamulcem produkcji rzemieślniczej.

6. Dla zapewnienia rzemiosłu warunków rozwojowych jest rzeczą konieczną zapewnienie stałej dostawy surowców, półfabrykatów i maszyn zarówno odszkodowań wojennych, jak i dostaw UNNRY, zapewnienie rzemiosłu taniej energii elektrycznej, oraz danie mu pierwszeństwa przy robotach i dostawach na rzecz Instytucji Państwowych, jak również wydajniejszego zwalczania fuzerstwa, przyczyni się do zapewnienia rzemiosłu korzystnych warunków rozwojowych.

7. Zjazd prosi Władze o przyznanie kart żywnościowych I-ej kategorii dla wszystkich rzemieślników, a przede wszystkim dla młodzieży i czeladzi rzemieślniczej.

8. Przy uregulowaniu tytułu własności z mienia pomemieckiego, należy przyznać ruchomości i nieruchomości niemieckie bezpłatnie tym wszystkim rzemieślnikom, którzy udowodnią że mienie ich zostało zagrabione przez Niemców lub zniszczone w czasie działań wojennych.

Również jest rzeczą konieczną zastosowanie niskiego mnożnika przy sprzedaży urządzeń produkcyjnych z mienia pomemieckiego stosowany bowiem dotychczas mnożnik jest dla produkcji rzemieślniczej za wysoki.

9. Celem zapewnienia stałego dopływu nowych sił do rzemiosła Zjazd zaleca wszystkim mistrzom przyjmowanie jak największej ilości uczniów i terminatorów do warsztatów rzemieślniczych, gdyż rozwój produkcji rzemieślniczej jest największym wskazaniem.

Warsztaty rzemieślnicze, które kształca terminatorów winny korzystać z jak najdalej idących ulg.

10. Doceniając należyście ogromny trud i pełną poświęcenia pracę dla dobra rzemiosła i zorganizowanie organizacji rzemieślniczych woj. olsztyńskiego, Zjazd wyraża podziękowanie Dyrektorowi Izby Rzemieślniczej Mgr. Kazimierzowi Lisowskiemu, oraz Zarządowi Izby Rzemieślniczej.

11. Zjazd wyraża gorące podziękowanie Prezesowi Instytutu Naukowego Rzemiosła Mec. Adamowi Komrowskiemu, Delegatowi Ministerstwa Przemysłu dla spraw rzemieślniczych, oraz Dr Kubicy Dyrektorowi tegoż Instytutu, za ofiarną pracę nad zorganizowaniem oświaty rzemieślniczej.

12. Zjazd uchwała poprzez wszystkie środki materialnymi i moralnymi odbudowę Domu Rzemiosła w Olsztynie. Dla zrealizowania tego zadania Zjazd powołuje przy Rzemieślniczym Instytucji Naukowym Komitet Odbudowy w składzie 8 osób, a mianowicie:

Prezes i Dyrektor Izby Rzemieślniczej

Prezes i Dyrektor Rzemieślniczego Instytutu Naukowego

Czterech przedstawicieli cechów Rzemieślniczych.

W sprawie „Bacutilu“

Wyjaśnienie Ministerstwa Apropowizacji i Handlu

W związku z zarzutami pod adresem firmy „Bacutil“ zamieszczonymi w „Ziemi Pomorskiej“ z 18. 8. br. w artykule p. t. „Rzetelna kalkulacja — słuszny zarobek“, Ministerstwo Apropowizacji i Handlu wyjaśnia, że łój otokowy zgodnie z zarządzeniem z dnia 18 lipca 1945 r. (Dziennik Świadczeń Rzeczowych Nr 17, poz. 45) zbierany jest przez firmę „Bacutil“ na potrzeby techniczne. Łój ten dla potrzeb przemysłowych przeznacza nie firma „Bacutil“, lecz dysponent, którym jest Ministerstwo Przemysłu. Zgodnie z uchwałą Prezydium Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów z 12. 4. 46 r. ilość pobieranego łożu ustalona została na 1,3 kg od sztuki dorosłego bydła i na 0,80 kg od jałowizny.

Taka ilość łożu zbierana jest przez firmę „Bacutil“ z poszczególnych sztuk ubijanego bydła.

Co się tyczy jelit to wiadomości podane przez dziennik są nieścisłe i błędne „Bacutil“ zakupuje jelita po cenach urzędowych, od zwierząt bitych w ramach kontyngentu i sprzedaje jedynie na zlecenie właściwych władz po cenach urzędowych, jak również warsztatom masarskim ze sztuk ubijanych na produkcję wędlin we własnym zakresie. Cena urzędowa zakupu 1 kompletu jelit wołowych wynosi 20 zł. Cena urzędowa sprzedaży po całkowitej obróbce i zakonserwowaniu wynosi 2,20 zł za metr. Jelit nie zakupuje się na kilogramy, jak mylnie podano w artykule.

Niezależnie od powyższego „Bacutil“ zakupuje jelita pochodzące z uboju w wolnym handlu, płacąc za nie po 252 zł wzgl. 300 zł za komplet. Jelita te po obróbce i zakonserwowaniu sprzedaje uprawnionym firmom z tym, że pierwszeństwo mają państwowe fabryki mięsne, spółdzielcze fabryki mięsne, a następnie warsztaty rzeźnicze po cenach komercyjnych opartych na istotnej kalkulacji, a zatwierdzonych przez właściwy Urząd Wojewódzki. Ceny te wynoszą obecnie 18 zł za 1 metr jelit wołowych i wieprzowych. Dla porównania należy wspomnieć, że odpowiednie ceny rynkowe wynoszą około 40 zł za 1 metr.

Zgodnie z okólnikiem Ministerstwa Apropowizacji i Handlu z 20 sierpnia br. z dniem 1 września br. przedsiębiorstwa ubijające zwierzęta na potrzeby produkcji wędlin we własnym zakresie zwolnione zostały od obowiązku sprzedaży jelit „Bacutilowi“, natomiast przepisy o obowiązku odsprzedaży „Bacutilowi“ jelit zwierząt ubijanych nie na potrzeby produkcji wędlin pozostały bez zmian.

OMYŁKI DRUKU

W ostatnim numerze „Rzemieślnika Pomorskiego“ z dnia 1 października br. w artykule „Plany i zamierzenia rzemiosła pomorskiego na przyszłość“ wkradły się pewne błędy drukarskie.

W wierszu 18 zamiast słowa „zespołów egzaminacyjnych“ winno być „kursów czeladniczych“.

Na str. 3 w tymże artykule w wierszu 20 od dołu zamiast „naczelnik“ ma być „czeladnik“ a w wierszu 24 zamiast zespoły egzaminacyjne, wpisać „kursy czeladnicze“.

Działalność rzemiosła

Plenarne zebranie Cechu Ślusarzy Samochodowych w Bydgoszczy

W sali Izby Rzemieślniczej odbyło się dn. 5 bm. plenarne zebranie Cechu Ślusarzy Samochodowych. Zagaił je starszy Cechu ob. Lewandowski witając wiceprezesa izby, ob. Fiołkę, przedstawiciela Urzędu Przemysłowego, ob. Wolskiego, Szkolnictwa Zawodowego dyr. Durka, przedstawiciela „Rzemieślnika Pomorskiego“, ob. Śpiwakowskiego, przedstawiciela Związku Cechów ob. Stefaniaka oraz wszystkich członków Cechu hasłem „Cześć Rzemiosłu“. Protokół odczytany przez ob. Berdycha przyjęto bez zmian. Przewzięto nowych członków do Cechu według listy odczytanej przez sekretarza.

Z kolei starszy Cechu zdał sprawozdanie z udziału Cechu w Pomorskim Wystawie Rzemiosła, Przemysłu i Handlu, na której to Cech uzyskał srebrny medal i list pochwalny za wystawiony samochód, który z rozbitego „wraka“ doprowadzono do dobrze przedstawiającego się samochodu osobowego wzbudzającego ogólny podziw na wystawie. Wóz ten został sprzedany za 360.000 zł i pokrył koszt remontu oraz stoiska. Starszy Cechu wyraził podziękowanie dla wszystkich, którzy wzięli czynny udział w wystawie i przeżytnili się do uzyskania pełnego sukcesu Cechu. Na specjalne wyróżnienie zasłużyli: ob. Powalisz, Rojanowski, Berdych, Graezkowski, Zastenowski i Lewandowski.

Zaprojektowane przez starszego Cechu wycieczkę do Solca Kujawskiego celem zwiedzenia nowoczesnych urządzeń fabryki naprawy samochodów przyjęto jednogłośnie. Termin wyjazdu został wyznaczony na dzień 12 października tj. sobotę. Zbiórka o godz. 9 w Izbie Rzemieślniczej.

Dłuższa dyskusja wywołała kwestia kształcenia ucni. Głos zabierali starszy Cechu ob. Lewandowski, dyr. Durka, przybyły w międzyczasie dyr. Izby Rzemieślniczej ob. Barciszewski i wiceprezes Fiołka. Ci ostatni podkreślili konieczność i obowiązek kształcenia narobku w zawodzie, a zwłaszcza w takim cechu jak ślusarzy samochodowych, ponieważ warunki gospodarcze krajów tego wymagają jak dyr. Barciszewski scharakteryzował zaprojektowaną nowelizację ustawy przemysłowej i podkreślił na jej tle warunki kształcenia młodzieży w rzemiośle.

Z ramienia komitetu 600-lecia Miasto Bydgoszcz oraz jako przewodniczący sekcji wystawowej tego komitetu przybyły w międzyczasie prezes Izby Rzemieślniczej ob. Godek wręczył przyznany przez sąd wystawy srebrny medal i dyplom w ręce starszego Cechu ob. Lewandowskiego. Wyraził uznanie dla Cechu za czynny udział we wystawie i podkreślił, że całość wystawy oparta na wspólnym wysiłku wystawców zyskała pełny sukces.

Z kolei starszy Cechu przedstawił do zatwierdzenia cennik dla Cechu i wyjaśnił sposób kalkulacji pracy. Cennik ten został przyjęty i obowiązuje w ostatnim kwartale bieżącego roku. W komunikatach zarządził starszy Cechu konieczność bezzwłocznego zgłaszania zapotrzebowania na materiały

surowca do Centrali Rzemieślniczej w Warszawie za pośrednictwem Cechu i Izby Rzemieślniczej na I kwartał przyszłego roku.

W wolnych głosach wiceprezes Izby ob. Fiołka podziękował za sztuki czeladnicze i mistrzowskie, które staną się eksponatami w organizującym się Muzeum Rzemieślniczym w Bydgoszczy. Jednocześnie apelował do członków Cechu o współpracę w organizacji tej placówki. W związku z tym na wniosek starszego Cechu postanowiono, że do końca bieżącego roku 3 najlepsze sztuki egzaminów mistrzowskich i czeladniczych przekazane zostaną do tegoż muzeum, czego dopilnują przewodniczący komisji egzaminacyjnych.

W imieniu „Rzemieślnika Pomorskiego“ zabrał głos ob. Śpiwakowski, podając do wiadomości, że w rocznicę powstania czasopisma rzemieślniczego „Rzemieślnik Pomorski“ zostało ono przekształcone na tygodnik. W związku z tym prosił, aby wszyscy rzemieślnicy abonowali i rozszerzali ten własny organ zawodowy. Na wniosek starszego Cechu postanowiono obowiązkowo abonować „Rzemieślnika Pomorskiego“ przez wszystkich członków Cechu. Dla udogodnienia prenumeratę ściągają będzie wraz ze składkami członkowskimi skarbnik ob. Jankowski.

Na tym zebraniu zakończono.

Po zebraniu odbył się wieczorek rodzinny z pomysłowymi niespodziankami dla członków Cechu z rodzinami.

CENNIK

Na walnym zebraniu Cechu Ślusarzy Samochodowych w dniu 5. 10. br. uchwalono co następuje.

Warsztaty naprawy samochodów, należące do Cechu Ślusarzy Samochodowych w Bydgoszczy dzieli się na 3 kategorie i to:

do kategorii I zalicza się warsztaty które zatrudniają ponad 15 czeladników; do kategorii II zalicza się warsztaty, które zatrudniają ponad 5 czeladników; do kat. III zalicza się warsztaty, które zatrudniają do 5 czeladników.

Indeks dla kategorii I wynosi 3,9

Indeks dla kategorii II wynosi 3,6

Indeks dla kategorii III wynosi 3,3. Podstawę kalkulacji dla wszystkich kategorii liczy się przeciętnie zł 35,— za godzinę monterską.

Taryfa dla czeladników:

- 1) do 3 lat po wyuczeniu zł 25,00 godz.
- 2) po 3 lat po wyuczeniu zł 30,00 godz.
- 3) dla samodzielnych mont. zł 40,00 “
- 4) dla mistrzów samodz. zł 45,00 godz.

Plenarne zebranie Cechu Elektryków na Woj. Pomorskie

W dniu 2 października o godz. 18,30 w domu Rzemieślniczym, przy ul. Jagiellońskiej 10, odbyło się miesięczne zebranie Cechu Elektryków.

Hasłem „Cześć Rzemiosłu“ zagał zebranie starszy Cechu kol. Pawlak, po czym sekretarz odczytał protokół, który przyjęto bez zmian.

Kol. Trzęsowski zapoczątkował serię wykładów na tematy fachowe. Referat ten wzbudził wielkie zainteresowanie wśród słuchaczy.

W komunikatach zarządu st. Cechu podał do wiadomości członkom, by do 5-go bm. zgłosili zapotrzebowanie potrzebnych materiałów i surowców na I kwartał 1947 r. Nowe legitymacje z fotografią wydane będą dopiero po uregulowaniu składek.

W sprawie uczniowskiej wyłoniła się obszerna dyskusja, z której wynika, iż w pozostałych godzinach wolnych od szkoły żaden mistrz nie jest w stanie dać uczniowi dostatecznych kwalifikacji zawodowych. Uchwalono zwrócić się w tej sprawie do Kuratorium Szkolnego.

Skarbnik odczytał ostatnią uchwałę o wysokości składek członkowskich.

We wolnych głosach omawiano sprawy wewnętrzne Cechu.

Z zebrania Cechu Siodlarzy i Tapicerów.

Dnia 3 października br. o g. 10,30 w Domu Rzemieślniczym, przy ul. Jagiellońskiej 10, odbyło się zebranie Cechu Siodlarzy i Tapicerów.

Po zgałeniu zebrania przez st. Cechu kol. Wiśniewskiego, przystąpiono do przeczytania protokołu z ostatniego zebrania.

W komunikatach zapoznał st. Cechu wszystkich członków, iż istnieje możliwość dostawy surowców i materiału pomocniczego. Należy złożyć zapotrzebowanie do Cechu na I kwartał 1947 r. odesłać zbiorowe zapotrzebowanie najpóźniej w ciągu 2 dni.

Zgłoszenia do egzaminów czeladniczych powinny wpłynąć 4 tygodnie przed terminem, by można zrobić racjonalny podział ilościowy.

St. Cechu poinformował członków o urzędowej kalkulacji. Następnie wniesiono wniosek, by założyć sekretariat Cechu, który by był czynny chociażby 2 razy w tygodniu w godzinach wieczorowych. Na ten cel członkowie chcą się opodatkować, by opłacić danego urzędnika.

Sąd polubowny przedstawił sprawę ostatniego wyroku, który ogół członków akceptował.

W wolnych głosach omawiano sprawy wewnętrzne Cechu. Przedstawiciel „Rzemieślnika Pomorskiego“ zapoznał zebranych o zmianie pisma na tygodnik oraz zapowiedział, by nie zabrakło żadnego, któryby nie prenumerował tego pisma.

Po wyzebraniu porządku obrad st. Cechu kol. Wiśniewski zamknął zebranie hasłem „Cześć Rzemiosłu“.

Z zebrania Cechu Kolodziejskiego w Inowrocławiu

Inowrocław W dniu 15 września br. odbyło zebranie zagał startym zwyciężającym Starszy Cechu kol. Urbański, witając licznie zgromadzonych członków. Po odczytaniu protokołu z ostatniego zebrania, który bez zmian, przyjęto, dał Starszy Cechu wyczerpujące sprawozdanie z IV Ogólnopolskiego Kongresu Rzemiosła w Bydgoszczy i odczytał uchwalone rezolucje Kongresu.

W komunikatach połączył St. Cechu okólniki Izby Rzemieślniczej z Pow. Związku Cechów do wiadomości; apeluje do opieszających, by dopełnili swojego obowiązku wobec zarządzenia Izby Rzemieślniczej dotyczącej rejestracji warsztatów, oraz odnowienia

przedpłaty abonamentu naszego „Rzemieślnika Pomorskiego“ za IV kwartał.

Na ostatnim egzaminie mistrzowskim w Bydgoszczy złożyli egzamin z pomyślnym wynikiem następn. kandydaci z Inowrocławia i okolicy: Jankowski, Gościński, Owedyk i Pączkowski.

Z kolei wygłosił sekretarz Cechu kol. Maćkowiak dobrze opracowany odczyt dostosowany do przedstawionego przez Starszego Cechu cennika za prace kołodziejские, apelując do solidarności i koleżeńskości członków. Z cyklu zapowiedzianych wykładów zawodowych miał Starszy Cechu odczyt z technologii drewna jako surowca.

Starszy Cechu i członek zarządu Izby Rzemieślniczej, stwierdził, obserwując przebieg egzaminów czeladniczych, że poziom kandydatów, szeze-

gólnie tych, co nie mają możliwości uczęszczać do szkoły dokształcającej, pozostawia dużo do życzenia. Dla usunięcia tych braków podjął się Starszy Cechu regularnie bezinteresownie wykładów z materiałoznawstwa i rachunków zawodowych itp., apelując równocześnie do kolegów o zakupienie podręczników, których ukazuje się coraz więcej, celem udostępnienia uczącej się młodzieży. Niestety jak słusznie podkreślali w dyskusji członkowie, młodzież, która dysponuje dość wolnym czasem, nie garnie się do książek i gazety, lecz szuka rozrywki nieodpowiedniej i w niewłaściwych miejscach; wskazówki mistrzów sobie lekceważą i nie doceniają następstwa na przyszłość.

Po załatwieniu spraw wewnętrznych cechowych salwował St. Cechu zebranie hasłem „Kołodziejstwu Cześć!“

Bolesław Klatkowski

O organizacjach zawodu piekarskiego

Z chwilą odzyskania niepodległości pierwszym rzemiosłem, które po okresie okupacji stanęło w zorganizowanych szeregach było piekarstwo, mając na celu zaopatrzenie ludności w ten nieodzowny do życia chleb powszedni. W ścisłej współpracy z władzami aprowizacyjnymi — wywiązało się ze swych obowiązków, wykonując swój ciężki i mozolny zawód, aprowizując przede wszystkim wojsko, szpitale i świat pracy.

I dzisiaj, jak wszystkie dziedziny życia gospodarczego, piekarstwo nie ustaje w swej pracy zawodowej wiedząc dobrze, że bez pożywienia nie jest możliwa egzystencja ludzka, a przecież wiadomo, że pieczywo jest tym podstawowym artykułem pierwszej potrzeby, bez którego trudno jest się obejść.

Pomimo, że piekarstwo służy wiernie społeczeństwu, niejednokrotnie spotyka się z niezasadnionymi zarzutami ze strony ludzi, nie znających całokształtu zagadnień dot. zawodu piekarskiego jego zadań, potrzeb, obciążeń itp.

Dla sprostania swym zadaniom Cechy piekarskie jako pierwsze wznowiły swą działalność i stanęły w służbie

aprowizacyjnej, będąc łącznikiem między Władzami a poszczególnymi zakładami i reprezentując zawód na terenie miejscowym.

Ponieważ jednak jest szereg zagadnień, których nie można rozwiązać na płaszczyźnie lokalnej, a które wymagają rozpracowania w skali wojewódzkiej, przeto wyłoniła się konieczność wznowienia działalności wojewódzkich związków Cechów branżowych, które reprezentowałyby całą branżę i przedkładały jej postulaty Władzom wojewódzkim oraz które w dalszej kolejności mogłyby powołać ogólnopolskie organizacje branżowe, któreby z kolei były reprezentacją całego rzemiosła wobec Władz najwyższych.

W związku z tym w dniu 24 września br. odbyło się w Toruniu Nadzwyczajne Walne Zebranie Związku Cechów Piekarskich na województwo pomorskie, który z dniem tym reaktywował swoją działalność.

W zebraniu tym poza delegatami reprezentującymi 12 cechów piekarskich z terenu województwa pomorskiego, wzięli udział: Prezes Izby Rzemieślniczej w Bydgoszczy Ob. Godek Piotr, wiceprezes Izby Ob. Fiołka Wojciech, Dyrektor Izby Ob. Barciszewski

Kazimierz, wicedyrektor Ob. Cieszyński Jan, naczelnik Wydziału Aproprowizacji i Handlu m. Torunia. Ob. Stauffer. Przedmiotem obrad było dokooptowanie członków Zarządu w miejsce zamordowanych i zmarłych, oraz sprawy: kalkulacji, cen, wprowadzenia jednolitych ksiąg, kwestia cennikowa dot. zakupu zboża, mąki itd., reprowizacji warsztatów, czynszów za lokale rzemieślnicze w domach opuszczonych i porzuconych, podatku lokalowego, ustalenie średnich norm dochodowości dla zawodu piekarskiego, wynagrodzeń pracowniczych, uczniów rzemieślniczych. Na wstępie na wniosek przewodniczącego ob. Siudy uczczono pamięć zamordowanych i zmarłych członków Związku.

Następnie po dokonaniu wyborów uzupełniających Zarząd Związku Cechów Piekarskich ukonstytuował się w następującym składzie:

Prezes Związku ob. Siuda Jan, Toruń, sekretarz ob. Chudziński Ludwik, Toruń, skarbnik ob. Barczyński Ludwik, Toruń, ławnicy ob. b. Nogowski Władysław, Grudziądz, Szostakowski Hipolit, Chelmza, Nasiadek Florian, Bydgoszcz, Zdrojewski Leonard, Bydgoszcz, Łężyk Edward, Inowrocław, Gałczak Kazimierz, Włocławek, Pytlewicz Wincenty, Aleksandrów Kujawski.

Po kilkugodzinnych obradach i dyskusji, w której brała udział większość delegatów i po wyjaśnieniach udzielonych przez Prezydium Izby — uchwalono wnioski na Ogólnopolski Zjazd Cechów Piekarskich, odbyć się mający w bieżącym miesiącu w Warszawie.

*Popieraj
i rozpowszechniaj
swoją organ*
„RZEMIEŚLNIAK POMORSKI“

Najstarsza wytwórnia wyrobów drzewnych
z działu tokarskiego na miejscu

Rok założenia 1907

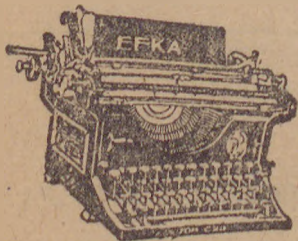
Fa IGNACY FRITZ

MISTRZ TOKARSKI

Bydgoszcz, Pl. Poznański 6

Nagrodzona srebrnym medalem
na Polskiej Wystawie Przemysłowej
w Bydgoszczy w roku 1910
oraz srebrnym medalem na
Wystawie Przemysłu, Rzemiosła
i Handlu w Bydgoszczy 1946 r.

Wykonuje prace tokarstwa artystycznego,
jak również wszelkie art. masowej produkcji

UWAGA! Maszyny do liczenia: ręczne, elektryczne „Facit“, „Sundstrand“, „Rheinmetall“, „Astra“, „Continental“, „Mercedes-Euklid“, „Walther“, „Hamman“, „Brunswig“, „Monroe“, „Thales“, oraz wszystkich systemów maszyny do pisania z długimi wałkami 48-65 cm natychmiast zakupi dla poważnej instytucji

Zakład Reperacyjny Maszyn Biurowych

JANUSZ SKARBONKIEWICZ

BYDGOSZCZ, ul. Pomorska 53, Telefon 30-15.

Aktualne również maszyny biurowe nawet zniszczone i połamane.

SKŁAD FUTER - PRACOWNIA KUŚNIERSKA

Wykonuje wszelkie prace wchodzące w zakres kuśnierstwa, wykonanie fachowe i solidne pod osobistym kierownictwem

L. TUJEWSKA - Bydgoszcz, ul. Dworcowa nr 44

WACŁAW BURCICKI

były kierownik i wykładowca Kursów Zawod. Rękawicznictwa Naukowego Instytutu Rzemieślniczego w Warszawie

WARSZAWSKA WYTWÓRNIA RĘKAWICZEK
BYDGOSZCZ, ULICA DWORCOWA NR 3

P O L E C A własnego wyrobu rękawiczki w wykwiutnym wykonaniu
FIRMA EGZYSTUJE OD 1911 ROKU

naprawiamy w ciągu 4-ch dni

RADIOFONIZUJEMY LOKALE

W sprzedaży aparaty radiowe oraz głośniki

JUPITER

BYDGOSZCZ, STARY RYNEK 20 - TEL. 18-65

Zakład Artystyczno-Fotograficzny

„BOBO“

Bydgoszcz, Dworcowa 10 - Telefon 17-72

Poleca:

Fotografie wszelkiego rodzaju z okazji ślubów, przyjęć i uroczyst. rodzinnych

Specjalność:

Portrety-reprodukcje, zdjęcia techniczne, barwne przezrocza do kin oraz skale do radioodbiorników.

J. A. DRAŻKOWSKI i S-ka

BYDGOSZCZ, UL. WYZWOLENIA 1
(Przy Placu Teatralnym)

POLECAMY:

podszewki

i przybory krawieckie

Firma nagrodzona brązowym medalem na Wystawie Przemysłu Rzemiosła i Handlu w Bydgoszczy

MASZYNY BIUROWE

Kupno — Sprzedaż
Naprawa — Przebudowa

L. LASOWY

Bydgoszcz, Śniadeckich 26 — Tel. 14-57

Pierwszorzędna

**Pracownia Obuwia
Miarowego**

według najnowszych fasonów na sezon
jesienny poleca

Florian Wróblewski

Bydgoszcz, ul. Śniadeckich 46

Firma nagrodzona srebrnym medalem na Wystawie Przem., Rzem. i Handlu w Bydgoszczy

Polecam westwarki, biało emaliowane, kuchenki gazowe, dwupalnikowe, piece żelazne, rury do pieców wszelkich rozmiarów na nadchodzący sezon oraz wszelkie sprzęty kuchenne

SKŁAD ARTYKUŁÓW ŻELAZNYCH

Witold Lewandowski

Bydgoszcz, ulica Długa nr 25

Telefon Nr 17-38

PRACOWNIA FUTER

FELIKS

JAWORSKI

Bydgoszcz, ulica Dworcowa nr 35

Własna pracownia

Gwarancja za fason

i wykonanie

Najnowsze modele

PRZECHOWANIE LETNIE

Uwaga! Rzemieślnicy!!

Restauracja - stołówka
przy Domu Rzemieślniczym
poleca

śniadania-obiady-kolacje

po przystępnych cenach

Lokal pod fachowym kierownictwem
Bolesława Kowalkowskiego

ZAKŁAD KRAWIECKI

JAN CHWAŁISZ

BYDGOSZCZ, UL. POMORSKA NR 21

wykonuje

Ubiory męskie i damskie

Według najnowszych wzorów

GWARANCJA: ZA FASON I WYKONANIE

Firma nagrodzona brązowym medalem na Wystawie Przemysłu, Rzemiosła i Handlu w Bydgoszczy

„Rzemieślnik Pomorski” — redaguje kolegium. Wydawca: Związek Cechów w Bydgoszczy, ulica Jagiellońska nr 10. Redakcja i Administracja: Bydgoszcz, ul. Jagiellońska 10, tel. 32-08. Administracja przyjmuje interesantów codziennie od godz. 10 do 13. Redakcja czynna codziennie (oprócz soboty) od godziny 10 do 12-tej. Konto czekowe PKO Bydgoszcz VI-340. Członkami Drukarni Polskiej pod Zarz. P.ństw. Nr 1, Bydgoszcz, ul. Marsz. Focha 18. 2406 — E-11353